

# Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a „Méhészeti Közlöny” szerkesztőségéhez czimzendők:

**Kolozsvár, Bástya-uteza, 9. szám.**  
Reclamatíók-, hirdetésekre vonatkozó megkeresések *Wieder József* főtitkárhoz Intezendők (Hosszu-utca 22.), a pénzküldemények: *Biró Gyula* egyleti pénztárnokhoz Intezendők Kolozsvárt (Nagy-uteza 44. szám).

Rendes tagok 2 frt (4 korona), körítő tagok 1 frt (2 korona) tagsági díjért a „Méhészeti Közlöny”-t is kapják.

Hirdetés díja: garmond soronként 8 kr. (16 fillér). Egy egész oldal: 3 frt (6 korona). Fél oldal: 1 frt 50 kr. (3 korona).

Egyleti tagok, éves és féléves hirdetőik 25% leengedésben részesülnek.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

## Kell-e a méheket itatni télen?

Azt hiszem, hogy a méhek téli itatása kérdésében azért nyilvánulnak ellentétes vélemények a gyakorlati méhészek táborában is, mert a kérdés így tétetik fel.

Minden helyesen gondolkozó méhész tudja, hogy a méhek téli háborgatása hátrányos, és az is megtörténhetik, hogy az itatással segíteni akarva: épen annak a következtében pusztul el a család.

A fennebbi értelemben feltéve a kérdést, én is azokkal tartok, hogy a méheket nem *kell* itatni télen, kivéven azokat a családokat, melyeken a szomjkór kétségbevonhatatlan jelei mutatkoznak, tehát olyan bajjal állunk szemben, mely a népet elpusztulással fenyegeti.

Másként kell azonban méltatnunk azt a kérdést: ha vajjon hasznos-e, következőleg szükséges-e télire ellátni a méheket ivóvízzel?

Némelyek ezt is feleslegesnek, czéltalannak tartják. Nem kétkeltem, hogy meggyőződésből ellenzik, de kétkeltem azt, hogy tapasztalatra alapítanak véleményöket, minek legfőbb, mondhatni egyetlen indoka, hogy Virgiliustól fogva a legújabb időkig senkinek se jutott eszébe, hogy a méheknek télire vizet adjon, azért a méhek mégse pusztulnak el.

Ezt az indokot csakugyan nem lehet komolyan venni. Virgilius idejében sok mindent nem ösmert még a mezőgazda, a mi ma életszükség; a gőz, a villamosság és a technika fejlődése a mai mezőgazdaságnak egészen más képet adott, mint volt akkor. Virgilius idejében az ingó szerkezetű kasokat sem ösmerték és mégis volt méh, gőzcséplő és trieur nélkül is megélt a gazda s még jobb dolga volt, mint a mai mezőgazdának.

A ki megakar győződni arról, hogy van-e czélszerűség abban, ha a méheket télire ivóvízzel ellátjuk, nagyon könnyű megszerezni erre vonatkozólag a tapasztalatok nyújtotta legbiztosabb adatokat.

Ezelőtt néhány évvel, midőn a külföldi lapokban megindult ebben a kérdésben a vita, akként hajtottam végre a kísérletet, hogy összesen 20 álló kaptárbeli méhcsaládom közül 10-et az eltelelés alkalmával elláttam itatóval, 10-et pedig csak a rendes módon teleltem el. Önként értetődik, hogy a magam meggyőződése levén a cél: a méhcsaládok kiválasztásánál lehetőségig oda törekedtem, hogy egyforma erősek legyenek az itatott és nem itatott családok.

Az első télen a nem itatott családok között egyen, a második és harmadik télen 3—3 családban tapasztaltam szomjkórt, míg azon családokban, melyekbe az eltelelés alkalmával elhelyeztem az itató edényt: maig, egyetlen egyszer sem volt nyoma sem a szomjkórnak, de azt is tapasztaltam, hogy tavasszal népesebbek voltak, mint a nem itatottak, a mi igen természetes is, mert, ha a méh a kaptárban megtalálja a szükséges vízmennyiséget, a szükség nem kényszeríti arra, hogy kiröpüljön vízért alkalmatlan időben is, saját élete kockáztatásával.

Az itató edényeket az eltelelés alkalmával szoktam megtölteni és a mézkamrába helyezem és tavasszal, Hugó nap után távolítom el.

Ezekből a ténybeli adatokból világosan kitűnik, hogy a méhek eme eljárás szerint téli itatása nemhogy felesleges munka volna, hanem épen ellenkezőleg, hasznos, következőleg szükséges, s minthogy pedig a jó eredménnyel arányban nem álló, csekély csekély fáradsággal jár, mindenkinek ajánlhatom.

Gomba módra szaporodnak a méhészeti eszközök, melyeknek a legnagyobb része felesleges, nem azért, mert Virgilius nem használta, hanem azért, mert semmi praktikus célja nincs.

Az itató edényeket szerezzé be minden méhészt, azok nem drágák, a szegényebb méhészt is hozzájuk juthat. Azok nem lehetnek ártalmára a méheknek, de ha csak minden tizedik család használta (tényleg minden család fogyaszt a vízből), már meg van fizetve a fáradság.

Jánosz Miklós.

## A lépek eltartásáról.

A »Méhészeti Közlöny« szeptemberi számában Tóth Tamás úr, a lépeknek a viaszoly elleni megvédésére, mint legcélszerűbbet ajánlja a terpentint.

Évekkel ezelőtt a terpentinnel tett kísérleteim jó eredményéről magam is meggyőződtem. Megjegyzem, hogy a vékony terpentint (Oleum terebentini) használtam, mely, közönségesen mint terpentinszesz ösmeretes. Az ugynevezett vastag terpentint nem alkalmas. Eljárásom csak annyiban különbözött a Tóth Tamás urétól, hogy a lépek közé nem terpentinnel szaturált szövetdarabokat tettem, hanem egyenesen megpermeteztem a lépeket, porlítóval s azután mindjárt jól zárható ládába raktam egymásra. Bizva a terpentint csálhatatlanságában, a következő évben már olyan ládába helyeztem a lépeket, a melyeken kisebb-nagyobb rések voltak. Tavaszra a terpentint, mely különben is igen illó anyag, elillant s a lépekbe kárt tettek a molyok. Ezért, helyesen jegyzi meg Tóth ur, hogy a terpentinnel való kezelésnél a kül-légtől jól elzárható (szerinte légmentes) ládákat kell használni, a mi nem mindig áll készletben.

Csakugyan a »Méhészeti Közlöny« mult évi folyamában ajánlva volt a lépeknek só-oldatba bemártása. A mult év őszén már evvel az eljárással tettem kísérletet. A lépeket élére állítva, bemártottam tömör só-oldatba és a sósvizzel megtelt sejteket úgy hagytam egy fél napig. Ekkor kiráztam a lépekből a vizet s minden keretbe ferdén sodronyszeget sznrva, klészített sodronyra felakgattam zárt méhszinemben. Tavasszal egyetlen lépben sem találtam a moly nyomát s használat előtt tiszta vízben kiöblítve a lépeket, méheim elfogadták.

Ezert hát a sósvizzel való kezelést, mint olcsókat és biztosabbat, méhésztársaimnak ajánlhatom.

A terpentintre vonatkozólag megjegyzem, hogy a gyenge terpentint-szagot eltűrik a méhek, de azt éppen nem állíthatni, hogy »szeretik«, mert az erős terpentint-szaggal ki lehet őket úzni a kasból.

L. Simay Tivadar.

## Szemle.

= Mézelő hangyák. Évek óta ismernek Észak- és Közép-Amerikából, valamint Ausztráliából is oly hangyafajokat, melyek mézet gyűjtenek s azzal egyes arra kiszemelt társaikat hizlalják, vagyis inkább teletömik, elannyira, hogy azok teste borsó nagyságu gömbbé, valóságos mézes hordóvá dagad. Ezeket azután külön mézes pinczében, elevenen annak tetejére függesztik s szükség idején, midőn más eledel nincsen, szépen leveszik s addig nyomkodják, míg szájukon át a mézet ki nem bocsátják. Mexikóban a földművesek az ilyen hangyákat nyalánkság gyanánt a piacra hozzák. Az odaváló faj életmódját Mc. Cook H. C. 1882-ben körülményesen ismertette. Legújában Hutchinson J. M. Afrikában (Natalbau) is fedezett föl ily mézelő hangyákat, melyek úgy az amerikai (*Myrmecocystus*), mint az ausztráliai fajtól (*Camponotus*) genuszra nézve is eltérnek, valamint abban, hogy pinczéikben mindig csak igen kevés eleven mézes hordót találtak, holott említett rokonaik készlete igen nagy. Kérdés, vajjon amazok általában nem szorulnak-e több mézre, vagy az észlelt esetekben csak a készlet maradékát találta a buvár. (Rovartani L. 1897. 7-ik füzet)

+ Mesterséges méh. Kétezer esztendeig azt hitték az emberek, még pedig a legjelesebb görög és római, héber és carthagói tudósok és költők is, hogy a rovarok rothadó húsból keletkeznek és hogy a mézelő méhet is ily uton lehet előállítani. Plinius pl. azt állítja, hogy a döglött lóból darázsok és bögölyök, a szamárból bogarak, a marhából pedig méhek fejlődnek. A középkorban e tekintetben még a bibliára is hivatkoztak, melyben az foglaltatik, hogy Sámson az általa megfojtott oroszlánban utóbb méheket és mézet talált. A classikusok a biblia auctoritásában nem mertek kételkedni, még oly kiváló entomologusok sem, mint Aldrovandi (1602), Monffet (1634), Redi (1668) és Vallisnieri (1700). Az első volt Réaumur (1734), a ki az efféle nézeteket a mesék országába utalta, kimutatván, hogy azok az állatok az által keletkeztek, hogy

a mézelő méhez renokivül hasonló herelégy (*Eristalis tenax*) csakugyan rothadó anyagokba rakott *petékből fejlődik*, épan úgy, mint másféle legyek és darázsok is. A herelégy egész életmódját azonban csak a legujabb időben báró Osten-Sacken deritette fel s ezzel kétségbevonhatlanul bebizonyította, hogy csakugyan ez a légy az, melynek a mézelő méh heréjéhez való feltűnő hasonlatossága a régi balhiadelemre adott okot. Érdekes, hogy ugyanaz a légy Japánban is tévedésbe ejtette az embereket. Egy hatodik századbeli japán író szerint ugyanis a méheknek mézkészítéshez emberhúgyra van szükségök. Nyilván megfigyelték a herelegyet, a mint pöczegödrök szélén ült, hogy petéit oda letojja, s aztán virágra szállt. Nagy hasonlatossága miatt pedig valóságos mézelő méhnek tartották. (Rovartani Lapok 1897; 7-ik füzet.)

A fentebbi közlemény adatai közül téves, mintha csak Réaumur czáfolta volna meg a rothadó húsból való származását a legyeknek és bogaraknak, mert Redi már 1680-ban kimutatta kétséget kizárólag a legyekre vonatkozólag, hogy petéből fejlődnek.

Ugyszintén helytelen ama bizonyos japáni író megczáfolása, mert bizony azt minden *megfigyelő* méhészt és bogarászt tudja, hogy a méhek igenis fölkeresik az ammoniák tartalmu vizeket. Ammoniákat pedig és sókat legtöbbször kapnak az állati és emberi húgyban, azért keresik fel azokat a helyeket, a hol trágyalé kifolyása stb. van. Természetesen az a 6-ik századbeli japán író azt még nem tudhatta, hogy mi a tulajdonképeni oka a méhek vonzódásának a húgy iránt. (Referens.)

+ A belga kormány rendeletet bocsátott ki a vasuti töltéseknek mézelő növényekkel való beültetése tárgyában. (Gleanings Bee-Culture 97. Nr. 16-ból.) Leplezetlen irigységgel olvastuk a belga méhészek ezen újabb vívmányának hírét (Referens.)

△ M. Mahin, D. D. pontos megfigyelései alapján állítja, hogy folyó évig sohasem látott méheket a földieper virágján mézet gyűjteni említésre méltó számban. A jelen évben azonban ép oly tömegesen latogatták, mint a svédlóherét. Azt véli tehát, hogy a szokatlanul nedves és hűvös tavasz volt az oka az idei sűrű látogatásnak.

Ezt az értesítést a szerkesztő a következő megjegyzéssel kíséri: Két vagy három év előtt némelyek azt állították, hogy a

méhek soha sem gyűtenek a földieper virágján. Mások viszont ép oly határozottan állították, hogy igenis gyűtenek. A sententiát így mondja ki: *az igazság tehát az, hogy a méhek némely évben gyűtenek a földieper virágján, más évben pedig nem,* (Gleanings 97. 16. Nr.) (Ez eléggé amerikai izü megjegyzés, de az igazság az volna, megtudni, minő időjárás az, a mely a földieper virágját méztermelésre ösztönzi s megfordítva. Ref.)

Jones írja Queenslandből (Australia), hogy ott a mézelő idény márcziusban végződött s a következő följegyzést közli: Aligha észlelte még valaki, hogy egy rajt álanya vezessen valódi anya helyett, Ilyen esete volt nem rég. A méheket egy kaptár fenekére rázta, de az anyát nem találta, e helyett azt látta, hogy a méhek egy munkás körül gyülekeznek s mindenben úgy bántak vele, mintha igazi királynő lett volna. Külön tette, mint egy lépésnyire a csomótól, anyavárban. A méhek körülötte csoportosultak. Azután fölboncolta s csak egy tojást talált benne. (L'Apicoltore, Milano, 1897, Nr. 8.)

Mundy az »Australian bee bulletin« 1897. márcziusi számában írja, hogy a méh paralizisének oka a táplálékban van, tehát ha a beteg méhek egy hétig bezárva tartatnak, a betegség eltűnik. Ha tehát a méhek kijárnak, hiába való a gyógyítás megkísértése. Egy alkalommal a hüdésben szenvedett több családja. Egy hétig tartó eső lepte meg őket, mely után nyoma sem volt a betegségnek. A méhek pedig egyszerűen csak a kiröpülésben voltak megakadályozva. (U. o.)

⊙ C. P. Dadant az American Bee Journal 1897 ápril 29-iki számában írja: Családjaink javítása céljából szükséges a herék és anyaméhek kiválogatása. A mi a heréket illeti, szinte lehetetlennek látszik a kiválogatás, legfőlebb nagy sejtű lépeket adunk a kiválasztásra szánt családoknak.

Az anyaméh kiválasztása már sokkal könnyebb. Bizonyosan a legjobb családok nevelik a legjobb anyákat »a legmegfelelőbb fönmaradásának« elve szerint. De természetesen a legjobb családok szolgáltatják a legjobb termékeket is. És ha mézet is, anyaméhet is akarunk kapni, akkor a mesterséges anyaneveléshez s a szétosztáshoz kell fordulnunk. (U. o.)

Jó tanácsok és figyelmeztetések.

— Ha az anyák hirtelen, idő előtt elpusztulnak, vizsgáljátok meg, hogy vajjon nem magatok vagytok az okai. Irrationalis nevelés, nem elég gondosan készített mûraj, a mesterséges pótló etetés, mind lehetnek befolyással az anya életképességére.

— Az egészséges betelelés halálos ellensége a nagy nedveség. A ki tehát kaptárjaiban nagyobb mennyiségû penészt talál, az gondoskodjék *tökéletes* eltávolításukról. A követendõ eljárás természetesen függ a méhes fekvésétõl s a kaptár szerkezetétõl.

— Ha nem akartok fölthagyni azzal a szokással, hogy családjaitokat egyenlõsítsétek, ezt csak a fõhordás elõtt közetlenül tegyétek, mert azea segítség, a mit a gyöngye családoknak nyújtatok, sokkal kevesebb értékû, mint az a kár, a mit az erõs családoknak okoztatok.

— Anyátlan családnak tavasszal ne adjatok királynõt aprilis kezdete után, igen késõn érkeznek a fõmézelés idejére. (Ez a tanács csak a déleurópai tájakra illik, mint a hol irták: Monaco stb. Ref.

— »*A méhek ismerik gazdájukat s nem szurják meg.*« Ez téves hit. Az bizonyos, hogy sokkal kevésbbé van támadásaiknak kitéve az, a ki nagyobb gondnal és pontossággal kezeli õket. Hejlyesen változtatta meg tehát Watheles e tételt így: »*A méhek nem támadják meg azt, a ki õket ismeri.*«

— Az egész állatországban vannak veleszületett ösztönök. A méheknél a veleszületett ösztönök a lépkészítésben, rajzásban és gyûjtésben nyilvánulnak. Egyik korlátozásával vagy elnyomásával vajjon nem gyöngítjük e a többit?

— Gyakran mondják, hogy a juniusban és juliusban nevelt méhek nem tudnak elegendõ készletet gyûjteni télire s így nagyon rosszak a betelelésre. Ez okból korlátozni kellene ezen két hónapban a fiasítást s augusztusban spekulatíve kellene etetni a fiatal méheket a betelelés számára. Erre azt lehetne mondani, hogy az augusztusi méhek talán nem felelnek meg a várakozásnak készletüket illetõleg ott, a hol a juliusiak sem válnak be. (Gazetta apistica di Monacoból az Apicoltura, Milano. 1897. 8. száma után.)

*A méhészet Braziliában.* Egy német, ki méheket tart Braziliában, következõket írja a lipcsei Gazetta apistica szerkesztõjének. Leveléhez mézmintát is mellékel, mely kitünõ úgy ízét, mint színét és aromáját illetõleg. Ez a méz 28 kgr.-ként czinezett edé-

nyekben 40 Pfenninggel számítva kilóját árultatik. (1 Marka=100 Pf.=60 kr. o. é.)

»Az én méhesem 210 családból áll — 1893-ban 6 családdal kezdettem méhészkedni - s remélem, hogy télire (május--június) 220 családom lesz nagyobb részben fiatal anyával. 10%<sup>o</sup> veszteséget számítva, 200 családom marad, melyek, ha jó idő jár, szeptemberben 2-3000 kgr, legfinomabb mézet s 180 kgr. viaszot fognak adni. Azon felül meg jó csomó gyöngébb minőségű mézet. Mindezt ebben az egy idényben. Más idények vannak novemberben, februárban és áprilisben. S ha az év jól üt be s családjaim számát nem szapritom, 6000 kgr. legfinomabb minőségű mézem, 600 kgr. viaszom, végül az én 200 családom fiatal anyákkal Sovány esztendő csak minden 3-ik, 4-ik szokott lenni. Sárga viasz kgr.-ja 3'12 líra, a fehérítettnek 5 líra. (U. o)

+ Az őszi méz rendszeren sötétebb színű, mint a korábbi. C. C. Millernél (az egyesült államok déli részében) éppen megfordítva volt az idén. Két-három héttel ezelőtt a méhek a kereteket szép fehér léppel s ezeket szép fehér mézzel töltötték meg. A méz pedig kitűnő zamatu s színű. (Gleanings in Bee Culture, 1897, N. 17.

> Hogy heresejtből munkások kelnek ki, sokkal gyakoribb, semmint gondolnók. Több, mint 20 évvel ezelőtt látott C. C. Miller munkás méheket bujni ki olyan herelépből, melyet az American Bee Journal szerkesztőjének küldöttek volt be. (U. o)

⊙ Az amerikai méhészeti lapok folyton számos cikket közölnek a méz osztályozásáról, a méhészeti gyűlések egyik állandó tárgya: egy végérvényes mézosztályozás kidolgozása s általában való elfogadtatása.

□ Thomas B. Blow érdekes ismertetést közöl a tunisi méhészetéről. (A tunisi kormányzósághoz benyújtott emlékirat.) Párisban az 1889-iki kiállításra küldött tunisi méz igen szép fehér és kitűnő zamatu volt.

Szeriute vannak Tunisban vidékek, melyek a méztermelhetés tekintetében páratlanul állanak a világon. Ezek a halmos vidékek, hol mérhetetlen mennyiségben terem a Rozmarin (*Rosmarinus officinalis*), az *Erica multiflora* és számos más mézélő növény. Becslése szerint több millio hektár ilyen területen megy kárba a nektár, mert nincs méh, a ki összegyűjtse. Az éghajlat nagy kedvező a méhé-



szetre, mert a méhek az év *legnagyobb* részében gyűjthetnek, mivel a mi értelmünkben vett tél nincs. Az Erika és Rozmarin november és deczemberben kezdenek virítani s egész márczins, sőt aprilisig virágoznak, számos más mézelő növénynyel egyetemben. Később jelennek meg *Calicotoma villosa*, a *Thymus* és *Cistus* számos faja, sok más mézelő növénynyel, úgy, hogy tényleg novembertől májusig igen jó hordás van. A gyümölcs- és mandolatermelőknek nem szabad elfeledniök, hogy ha méheket tartanak, gyümölcsszüretük nagyobb lesz.

A tunisi méhek nagyon munkások s nagyon ajánlatos nem experimentálni idegen méhekkel, annyival is inkább, mert a tunisi méhek nincsenek annyira alávetve a fiasításrothadás veszélyes körjének, mint az európaiak.

Igen fontos Tunisban a szél ellen védett árnyas helyen állítani föl a méhest. Legjobbak e célra a szőlő lugasok. A kaptárok legalább 1,5 meterre teendők egymástól. A műlépök a bele olvasztott sodronnyal erősítendők a keretbe, hogy nagy hőség idején tartsanak ki. A kaptárok mind egyenlő méretűek legyenek, hogy a megkettőzés methodusa szerint könnyen lehessen dolgozni. Legcélszerűbb csak pergetett mézre dolgozni, mert Tunisban kevés a vasút s a szállítás nagy nehézségek mellett nagy bizonytalansággal jár a lépes méz ép megérkezését illetőleg rendeltetési helyére.

Jól kezelt méhesben rendes körülmények között 25—30 kgr. mézhozamot lehet számítani kaptáronként.

A számítás a következő lehet a tunisi méhészetben. Kaptáronként 25 kgr. mézet à 1 frank (= 50 kr.) számítunk. 1000 kaptárból álló méhesben a méhcsaládok, eszközök stb. értéke legalább 25000 frank. Ez ad  $1000 \times 25 = 25000$  kgr. mézet 1 franjával = 25000 frank (= 25000 korona). Ebből levonva 55% -ot a kezelésre, 15% -ot kamatba, tőke törlesztésre stb., marad 12500 frk (= 12500 korona), a mi évenként 50% nyereségnek felel meg.

Ha pedig bérlőségre dolgozik a méhészt, évi nyeresége 20—40% között lehet.

Legtanácsosabb 100 családdal fogni a méhészkedéshez. 3—4 év alatt könnyen föl lehet szaporítani 500-ra természetes és műrajokkal, miközben természetesen még tekintélyes mézhozam is van. Megjegyzendő, hogy az első 100 kaptár megvétele után a méhes

kiadásait maga a méhes fedezi. Magától értetődik, hogy akkor, mikor az ember teljesen mézélésre dolgozik, nem egyszermind szaporításra is, aránytalanul javul a mézhozam. Igen fontos, hogy teljeseu gyakorlott ember legyen a méhészt, sőt legjobb, ha a gazda maga is az. Az arabokat igen jól lehet munkások gyanánt alkalmazni. (Revue Internationale d'Apiculture 1897, No. 8.)

*Méz- és viaszárak.*

*Olaszország.* Méz. A kereslet még mindig korlátolt, a mi könnyen érthető a finom keretes mézet illetőleg, mert az utazó, fürdőző s nyaraló közönség a legjobb fogyasztó eleme a finom keretes méznek — hazatávozott. A jelenlegi árfolyamról nem érdemes szólni, mert minden méhészt úgy adja el, a hogy tudja a mézét.

*Viasz. Változattan.*

(L'Apicoltore Milano, 1898, No. 9.)

*Francoziaország.* Méz. Változatlan árfolyamok Legfinomabb 115—220 fr., 80—85 fr. fehér, vidéki.

Havreban a készlet elfogyott, a legutóbbi behozatal (400 baril) gyorsan elfogyott. 67 70 fr. 100 kg.-ja. A kereslet igen élénk, jóllehet a most uralkodó nagy meleg nem alkalmas a méz szállítására.

*Viasz* Kevés változás. Szilárd árak mellett a felhozott mennyiségek gyorsan kelnek el. Porto-Platából, Santo-Domingóból jövő 320-322 fr., a chiliti 340 fr. s a madagascari 300—310 fr. 100 kg.-ként.

Marseilleben a kereslet lanyhult. Kevés a fölhozatal. Algiri 300 fr., tunisi 305 fr., marocci 305—820 fr., syriai 325—340 fr., caromoniai 305 fr., mozambiquei 320 340 fr. 100 kg.-ként.

A Bretagneból még nincsenek pontos adatok.

*Amerika.*

New-York, szept. 8. Kitünő minőségű lohere méz, keretes 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—13 ct. fontja. Nr. 1 fehér ugyanabból 11—12 ct. Nr. 2 fehér ugyanabból 10 ct., nem tiszta fehér ugyanabból 9 ct. Kitünő pohánkaméz, keretes, 9—19 ct.; Nr. 1 9 ct. Fehér, pergetett lóhereméz 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—6 ct.; hársmez 5—5<sup>1</sup>/<sub>2</sub> ct.; világos mézszinü 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—5; mézszinü és kevert 4—4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. Kitünő minőségű viasz 28 ct., átlag 26—26<sup>1</sup>/<sub>2</sub> ct. A tartós meleg időjárás következtében a kereslet keretes mézre lanyha, remélhető azonban, hogy az időjárás kihül-

tével élénkülni fog. Mindezek daczára természetesen sok kis rakomány érkezik, melyek gyorsan kelnek el. A californiai idei jó mézhozam nagyon lenyomja az árakat.

Chicago. A kínálat erős. Keretes méz jobban kél. A legjobb fehér, keretes méz 12 ct.; fehér, de hibás 10-11 ct.; mézszinü és sötét 7-9 ct.; pergetett fehér 5-6 ct.; mézszinü 4-5 ct., sötét 3 ct. Viasz 26-27 ct. (Gleanings in Bee-Culture, 1897, No. 18.)

---

### Dió pálinka.

A fris diót lehámozzuk s egy dekagramm dióhéjhoz öntünk  $\frac{1}{2}$  liter finomított erős szeszt s az üveget jól bedugva kályha közepében hagyjuk állani, naponta egyszer, kétszer jól felrázogatjuk.

Három dekagramm lehámozott fris diót mandolaörlőn megőrölünk, vagy mozsárban jól megtörjük és  $\frac{1}{4}$  liter finomított szeszt öntünk reá, jól dugaszolt üveg edényben szintén meleg helyen állani hagyjuk, naponta többször felrázogatva.

Tizennégy nap múlva mind a két üveg tartalmát tömött len szöveten átszűrjük és egy üveg edénybe összevegyítjük, azután hozzáadunk két szem szekfűszeget és  $\frac{1}{4}$  deka szétzúzott fahéjat. Négy napi állás és gyakori rázogatas után annyi tiszta vízzel és jól lehabozott pergetett mézzel vegyítjük az üveg tartalmát, a milyen erősre és édesre akarjuk készíteni az italt.

A vegyítés megtörténte után a folyadékot leszűrlezzük s bedugaszolva, néhány hétig meleg helyen hagyjuk állani, mire kész a kitünő pálinka, mely egyszersmind gyógyszer is gyomor bántalmaknál.

---

### Urambátyám levelei.

#### VII.

Arra a kérdésedre, hogy mi volna helyesebb: a méhcsaládokat szabadban, avvagy valamely elzárt helyiségben teletetni? azt felelhetem, hogy hosszú méhészkedésem alatt megpróbáltam én immár mindenféle módon, még az elvermelést is, de azt tapasztaltam, hogy a szabadban való teletetés a legjobb. Hagyjad tehát a méhcsaládokat ugyanazon a helyen, a hol a nyáron állottak. Még abban az esetben is, ha nem zárt méhesről van szó, hanem

csak félszer alatt áll a méh, jobb ott hagyni, mer a ládás kasok oldalai körül és a tetejébe tehetünk annyi szénát vagy sarjút, a mennyi épen elég arra, hogy a hidegtől megóvjuk; a vessző kasokra pedig aljig érő zsupot adj és jól fog bennök telelni a méh.

Ha azonban nem tartanád elég biztos helynek azt, a hol a nyáron voltak a méheid, és azért kellene onnan elszállítanod: akkor valamely csendes, egerektől lehetőleg védett, zárt és setét helyiségbe szállíttassad télire. Ebben az esetben a kasok röpnyilását bezárod; ellenben, ha künn telelnék, a röpnyílás is nyitva marad; még pedig csak akkora nyílást hagysz, a mekkorán egy, vagy két méh kifér, a szerint, hogy milyen erős a család. Ez a kis üreg épen elég arra, hogy télen át is fris levegőt kapjanak a méhek s alkalmas időben kiröpülhessenek tisztulásra.

Sokan ellene vannak annak, hogy a röpnyílás nyitva maradjon s olyan szellőztetőt ajánlanak, a mely mellett a méhek ki nem röpülhetnek; én is próbáltam így is, amugy is; de jobbnak találok, hadd röpüljenek ki, a mikor legalkalmasabb idő van, mert ebben az esetben kevesebb pusztul, és meg a vérhas sem tesz akkora kárt, mint a zárt telelés alkalmával.

Az anyanevelések telettetése már nem megy olyan könnyen. Ezeket kétféleképen szoktam teletetni, vagy zárt helyiségben, a hol nincs fagyponon alóli hideg, vagy pedig valamelyik kaptár méz kamrájában. Ez az eltelelés a legbiztosabb, mert alól (értem az álló kaptárokat) a költő kamrában levő teletelő család, az elválasztó deszkán keresztül is elegendő meleget szolgáltat a kicsiny családnak, a mely magára telettetve, a legtöbb esetben elpusztul.

Ha a méz kamarát használod az anyanevelés teletelő helyéül: még olyan időben kell áttelepítened oda a kis családot, midőn nem hült annyira az idő, hogy a kiröpülést akadályozza, különben a tavaszi tisztulási kiröpülés alkalmával régi helyöket keresve, sokan elpusztulnak, vagy más kasokba kérezkednek, ugy, hogy rendszeren gen leapad a különben is kicsiny család népe.

Most már elérkezett az idő arra, hogy méheidet ellássad a megfelelő meleg, téli takaróval. Ez alatt értem a ládás kasok béléltetését, a mire eddig szénát használtam, de egy pár év óta újság-papirossat alkalmazok, a mi sokkal jobbnak bizonyult, mert nemcsak, hogy nem penészedik, hanem, a lapra fektetett 6—8 rétu

papir jobban is kizárja a hideget s a kezelés is gyorsabb, a mellett nem is jár annyi szemeteléssel.

Arra vigyázz, hogy a mézkamra elválasztó deszkáját mindenütt jól feküdj meg a több rétüleg rakott (lehet tizrétü is) papir; annak szélei felhajtvá érintsék az oldaldeszákát is s a papirt két, vagy három lézczel (a keretlécz is jó) szorítsad az elválasztó deszkára és oldalfalakra, ugy, hogy teljesen fedjen.

A fennebbi eljárás szerint kell burkolnod az üveg ablak külső felületét, s cvvel a kaptár belsejében végezted a szükséges munkát.

A telelésnél mint általános szabályt kell szem előtt tartani, hogy minél melegebb a telelő helyiség, s minél jobban vannak készítve a ladás kasok: annál kevesebb tömés igényeltetik. Méhszinemben, mely egészen szabályosan van építve és pedig a telelésre való különös tekintettel és a ladás kasok is kifogástalanok, semmi tömést sem használok; ugy telelnek a családok, a hogy hagytam a szeptemberi átvizsgáláskor; mert ha még meleg tömést is adnék: igen meleg volna a telelő; már pedig az is szabály, hogy télen a kelleténél nagyobb meleg ép ugy árt, mint a hideg.

Az is szabály, hogy a léghiány többet árt, mint a hideg. Ugy kell tehát eltelelned a családokat, hogy télen át is legyen meg a szükséges légcseré, mert e nélkül a család bizton elpusztul.

Végül csendességet a méheknek. Eltelelés után nem szabad őket háborgatni. Gondod legyen arra, hogy az egerek se háborgathassák, mert ezek különösen sok kárt tehetnek. Ezek ellen jó egérfogót, vagyha nagyon elszaporodtak, valamely mérget. Nálam a tengeri hagyma (sült hús közé vagdalva) igen jó szolgálatot tett.

---

## Vidék.

Sz.-Lekencze, 1897. szept. 17.

Igen tisztelt Szerkesztő úr! Egy gazdag mézelő év zártával e hó elején méheimet télire rendeztem. A költő kamrában felül az ajtótól kezdve 4 - 5 keretet kiszedve, egészen teli bepecsételt mézet, alól ugyancsak kifogástalan lépeket  $\frac{1}{3}$  részben mézzel,  $\frac{2}{3}$ -ában fedett és fedetlen fiasítással találtam s mivel itten az anyát is megkaptam, nem véltem szükségesnek az amugy is erősen leragasztott kereteket tovább bolygatni, kivettem annyi fedett mézet, hogy a család 12 - 14 kereten maradt; bár duzzadnak kaptárain a néptől

s mindenütt egészséges, nyugodt mozgalom uralkodik, ha az ajtót felnyitom, mindég és mindenütt találok az ablakon 5—6 molylepkét nyargalni. Nyujt-e ez aggodalomra okot? Czélszerű lenne e lapunk utolsó számában Tóth Tamás úr által oly melegen ajánlt terpentint megkísérteni, oly módon, hogy azt szivacsos ajtó és ablak közé téve a kaptárt terpentinszaggal eltölteném, vajjon nem szaladnak el a moiylal a méhek is?

Julius elején készítettem két Gerstung-féle kaptárt 26 cm. széles, 40 cm. magas keretekkel; volt 2 majd 10 éves parasztkasom, ezeket szétvágtam, a lépeket, melyek mind csekély méz- és fiasítással voltak, a keretekbe beszabtam, kötő fonállal megerősíttem, mindkettőnél gyönyörű anyák voltak, egy hétre lázas munkálkodást észleltem, míg előbb a kasokban csak lustáskodtak; benézve a kaptárba, nem volt örömöm, megtöltötték mézzel a lépeket, azok pedig összedültek, az így keletkezett ürt azután kiépítették keresztül kasul; levettem felül a fedő deszkát s reá tettem a szalma gyékényt, az ablak helyére is olyat helyeztem, ne lássam a babylont e két kaptárnál, azt gondolhatja a szemlélő; a tavasz megérkezett, ölik magukat a himpor behordással, 8—10 jön egyszerre piros, sárga és fehér, buzaszem nagyságu bugyogókkal napfelkeltőtől lementéig, a többi más kaptároknál nyugodtan szellőztetnek, sétálgatnak, mint jó gazda, kinck rendbe van a szénája télire. én rendkívüli fiasítást gyanitok, nem lesz-e veszedelmes ily későn? s ha veszély mutatkozna, hogy lehetne segíteni? a szalma fedőt nem merem elvenni, 6 7<sup>o</sup> R. éjjeli hőmérséknél hülést okozhatnék.

Kérem becses utasításait.

Göbblős Károly.

Az őszi átvizsgálásnál, sőt a családnak telelés végetti rendezésénél is, ha meggyőződött a méhész, hogy a család rendben van: nem szükséges a családot tovább is háborgatni az erősen leragasztott keretek fölszakgatásával, kivévn azt az esetet, ha herelépeket, vagy már a régiség miatt kicserélendő fekete, munkás méh sejtü lépeket kellene kiszedni; mert azokat mindig az őszi átvizsgálás, vagy eltelelés végetti rendezés alkalmával kell kicserélni, minthogy a tavaszi átvizsgálás alkalmával már be vannak fiasítva az öreg lépek s akkor a kicserélés már veszteséggel járna.

Az ablakokban futkosó molypille nem odavaló; hivatlan vendégek s legczélszerűbb ellenök praeventive, a tisztasággal védekezni. Igensokszor a kaptár ajtaján levő réseken lopózkodnak a kaptár belsejébe, ezért ajánlatos a kaptárak ajtaját is megvizsgálni és a pillék betolakodására alkalmas nyílásokat betömni. Egy néhány pille azonban még nem okoz nagy bajt; nem szükséges tehát ellenök valamelyes drastikus szert használni, mely a méheknek is ártana. A kaptárba helyezett terpentines szivacs ártana a méheknek és ezért hát inkább ajánlom, hogy a kinek zárt helyiségben van a méhészete: éjjelre tegyen ki olaj mécset, mert így igensok pillét pusztíthat el minden fáradság nélkül, a kaptárok ajtaját hozassa rendbe és a röpnylást szükítse meg. Ha a benn levő pilléket befogdossa, a mi épen nem nagy munka, és a kaptárt kitisztogatja: bizonyos lehet abban, hogy a molypillék nem fognak alkalmatlankodni.

A paraszt kasból áttelepített építmény azért düledezett össze, mert nem volt kellő szabályossággal a keretekbe illesztve. Az áttelepítésnél mindég a keret egész nagyságának megfelelő lépet kell a keretekbe bevágni. Mikor már a végekre kerül a sor: két darabból kell kivágni a szükséges nagyságot, mert abban az esetben ha a lép a keret egész belvilágát betölti, szorosabban lehet a léczek közé illesztetni, s akkor kötés sem kell, mert a méhek azonnal leragasszák. A mézzel telt lépek ezen kívül még két kötést kapnak lágy, gyapot fonallal; ilyen kezelés mellett a legerősebb családnál se történik meg a lép összedüledezés vagy leszakadás.

Az őszi fiasítás ne okozzon semmi aggodalmat. Abban csak haszon lehet; mert tavasszal annál több lesz a hordképes fiatal méh. Csak abban az esetben lehet hátrányos, ha a kaptárban a méz és himpor készlet nem elegendő; azonban a figyelmes méhész a hiányt a maga idejében pótolja. De rendesen magok a méhek is segítnek magukon, mert a kedvezőtlen időjárás beálltával kihordják a fiasítást, a mibe ugyan nincs köszönet, azért a méhésznek kell arról gondoskodni, hogy az olyan család, melyben késői fiasítás van, el legyen látva elegendő élelemmel. Ez a gondoskodás nem marad jutalom nélkül.

---

## Méhészeti előadások.

A méhészeti vándortanitók folyó évi október hónapban az alább megnevezett napokon és helyeken tartják előadásait.

1. *Tóth* János első kerületi, székhelye Jászberény. 2-án Duna-Egyházán, 4-én A.-Nyáregyházán, 5-én Tápió-Szecsőn, 7-én Kápolnán, 8-án Adácson, 9-én Rékaszon, 11-én Hód-Mező-Vasárhelyen, 12-én Tisza-Földváron.

2. *Abaffy* József második kerületi, székhelye Szegszárd. 10—11-én Szent-Imrén, a földmives-iskolánál, 12-én Dombováron, 13-án Abán, 15-én Kapuváron, 16-án Csórán, 17-én Szent-Jánoson, 18-án Hegyes-Halmon, 19-én Rajkán, 20-án Oroszváron, 21-én Köpcsényben.

3. *Valló* János harmadik kerületi, székhelye Pozsony-Ligetfalun. 3-án Uszoron, 5-én Bácsfán, 7-én Nagy-Pakán, 9-én Gombán, 10-én Félen, 11-én Hegyszurton, 12-én Tót-Gurabon, 14-én Szöllősen, 16-án Dubován.

4. *Rózsa* János negyedik kerületi, székhelye Miskolcz. 2-án Jósafón, 3-án Szent-Andráson, 4-én Bodva-Lenkén, 5-én Bodva-Vendégin, 6-án Szilason, 7-én Meczenzéken, 8-án Jászon, 9-én Szepsin, 10-én Pető-Szinyén, 11-én Regete-Ruszkán, 12-én Nyírin, 13-án Kovács-Vágáson.

5. *Förgách* Lajos ötödik kerületi, székhelye Békés. 2-án Bél-megyeren, 3-án Bokroson, 4-én Vég-Tőn, 5-én Békési erdőn, 6—7-én Tarhoson, 8-án Alsófcher-körös ármentesítő társulat Langer-féle őrházánál, 16—17-én Orosházán, a kertgazdasági tanintézetnél.

6. *Abend* András hatodik kerületi, székhelye Nagy-Egyed. 4-én Beszterczén, 5-én Bilakon, 6-án Nagy-Sajón, 7-én Monoron, 8-án Bátoson, 10-én Szász Régenben, 12-én Maros-Vásárhelyt, 13-án Mező-Bádon, 14-én Mező-Sályiban, 15-én Mező-Méhesen.

Budapesten, 1897. szept. 23-án.

**Kovács Antal,**  
méhészeti felügyelő.

---

## Vegyesek.

— *Sötér Kálmán* hosszas ideig súlyos betegségben szenvedett. Örömmel értesítjük méhész társainkat, hogy a jeles tudós most már jobban van és folytatja a »Méh és Világa« második kötete sajtó alá rendezését.



— *Prónay Albert* derék méhésztársunk és ösmert méhészeti író lakását Kolozsvárra tette át s ide fogja költöztetni méhészetét is s a következő tavaszon már a kolozsvári méhlegelőn fogja érvényesíteni gazdag tapasztalatait.

— *A téli felolvasó estélyek.* Egyletünk felolvasó estélyeit novemberben fogja megkezdeni, a rendes helyen. Felhívjuk a t. vidéki tagtársakat is, hogy estélyeinken szíveskedjenek felolvasásaikkal szerencsélteni, vagy személyes megjelenésükben akadályoztatás esetén beküldeni lapunk szerkesztőségéhez.

— *Az elmaradt kolozsvári kongresszusról* a következőket írja a »Széttéktől Méhész«: Lapunk zártakor vettük e szomorú hírt, eleinte kételkedni kezdtünk felette, de sajnos, hogy igaznak bizonyult s ma már biztos, hogy e nagyszerűnek ígérkező kongresszus nem tartatik meg. Miért maradt el? . . . Mert pénz nincs. Ime t. méhésztársak, a derék kolozsvári egyesület minden lehető elkövetett, gondoskodott volna felolvasásokról, előadókról, szórakozásokról és kirándulásokról, gyűlésezett igen sokszor, de eredményt nem volt képes elérni, mert úgy látszik, más okok akadályozták meg ebben. No de majd megtudjuk ez okokat is és a jelzett egyesület augusztus havi közlönyének e soraival zárjuk be mi is e szomorú hírt: »A jövődőben megtartandó kongresszuson alkalmunk lesz az elhalasztás valódi okait is megismerni.« De azért az erdélyrészi méhész-egyletet a részt vett orozslánrészt munkájáért, nemes buzgólkodásáért mély köszönet illeti

— *A költésnyvről.* *Valló* János vándortanító, a kitűnő szakférfiu erről az érdekes tárgyról értekezik a »M. M.« szeptemberi fűzetében és adatszerűleg kimutatja, hogy nemcsak külföldön, hanem — sajnos — nálunk is pusztit a költésnyv s még szomorubb az, hogy nem igen veszünk róla hivatalosan tudomást, következőleg a veszedelmes baj terjedésének megakadályozása céljából nem történik hivatalos beavatkozás. Nevezett tanító kimutatása szerint 1883-tól 1892-ig hét vármegyében tapasztalt költés-rothadást s még hány helyt lehetett, a hoi nem járt szakértő, a ki a betegséget felösmerje? Vajjon a többi kerületekben nem volt költés-rothadás? Erről halgat a krónika; jó volna azonban, ha a vándortanító urak legalább a szakközlönyökben közölnék erre vonatkozó tapasztalataikat, hogy tájékozva legyen az, a ki elő méhet, vagy etetés cél-

jából mézet akar vásárolni. Ha a házi állatok között valamely községben járványos betegség üt ki, hivatalosan teszik közhirré és igen helyesen. Segít-e a méhészet ügyén ez a következetes titkolózás?

— **A cukorral való etetés kérdéséhez.** Egyik méhésztársunk fordult hozzánk avval a kérdéssel, hogy a szükségbőlvaló etetés céljából melyik cukor volna alkalmasabb, a közönséges konyhacukor-e, vagy a kandisz s hogy most, midőn már a sejtek befedéséről szó sem lehet, nem okozhat-e bajt a cukorral etetés? — A közönséges konyhacukor és kandisz, vagy jegeczes cukor között vegyi szempontból itélve csak annyi különbség van, hogy a konyhacukor bizonyos mennyiségű indigót tartalmaz, a mit a kékítés céljából használnak s miután az indigónak kénsav- és legtöbb esetben bár csak homeopatikus dilutióban, arsen tartalma is lehet, ezért, mint élvezeti cikk, kétségen kívül, a jegecz-cukor egészségesebb, ebből az okból etetésre is inkább ezt ajánljuk, bár az előbbinél drágább. Ha a cukorból méz-sűrűségű szirupot főzünk és azt hosszasan főzzük, megnyugvással lehet használni téli etetésre, mert tavaszig nem fog kijegecedni; a híg szirup nem ajánlható, mert most már a méhek nem sűrítik be és könnyen megerjedhet.

— **Kő-len kitt.** A méhészetben is gyakran megbecsülhetetlen egy biztos ragasztó és tömő anyag, ezért, egyik munkatársunk szivességéből adjuk annak előállításí módját. A kőlenet (Asbest), mely minden gyógyanyag-kereskedésben rendkívül olcsó árban kapható, mozsárban megtörjük és fátyolszítán átszítáljuk. Ebből vizüveggel (Wasserglas) gyurmát készitünk és kész a kitünő tömő anyag, mely még jobb lesz, ha a vizüvegből lassu tüzön egy nedvedrészt elpárologtatunk. Mint ragasztó szer is kitünő; erre a célra lágyabban kell késziteni és a két végeket jól összenyomni. Ez az anyag két nap alatt kő keménységű lesz, alkalmas az üveg és porcellán ragasztásra is, sem a meleg, sem a nedvesség nem gyengíti meg összekötő képességét, sőt a tüzben még keményebb lesz.

— **Panaszok mindenfelé.** Nemcsak Magyarországon volt általában rosz ez az esztendő méhészeti szempontból, hanem más országokban is hasonló panasz van. A »Revue Internationale l'Apiculteur« idei 7-ik száma a francia svájcz méhész-egyesület (Société Romand d'Apiculture) területéről közöl számadatokkal támogatott kimutatást az 1897. év »szegénységéről«, a mi tehát va-

lóságos szegénysegi bizonyítvány. A táblázat elhagyásával csak a hozzá fűzött kommentárt közöljük, gondolván, hogy a nyomorúság szóval is elég nagy. A kaptárok (erős és közepes) napi átlagsúlyosbodása *juniusban!* 4—33 gr. között változik. Méltán kiált föl tehát a cikkiró Ulr. Gubler: Szomoru eredmény!

Régóta nem láttunk ilyen szegény juniust. Egy francia méhészt a következőket írja: Az 1897-ik év rendkívüli. Soha sem gyűjtöttem 450 klgr.-nál kevesebbet és ebben az évben — semmit. Kezdem etetni családjaimat (julius 8-án). A májusi fagyok, úgy látszik, teljesen megváltoztatták mézelő növényeinket, mert daczára a sok és szép virágnak, csak nagyon kevés vagy semmi mézet sem adnak. Fájdalom, az utolsó hordás, melyre közülünk sokan számítottak, mindeddig rossz.

A hegyvidékiek a legjobb körülmények között vannak; a növényzet kevésbé levén előre haladva, kevesebbet is szenvedett a késői fagyoktól s a magasan fekvő állomások legtöbbször jól fog szüretelni. (§. §.)

— *A méhszurás ellen* ujabban ajánlott ithyol sem vált be. Egy orvosi folyóirat, mint a »L. Bienen Ztg.« írja, a kámforszeszt ajánlja. Helyesen jegyzi meg nevezett lap, hogy ha valaki végig próbálja valamennyi, eddig ajánlott méhszurás elleni szert, az utolsónál már nem fog fájni a szurás, mert addig hozzászokott a teste, minthogy nagyon hosszú időbe kerül, míg valamennyi (ajánlott) orvosságot ki lehet próbálni.

— *Pálinka mint méhészt gyógyyszer.* A »L. B. Ztg.« egyik levelezője arról a nevezetes felfedezésről értesíti nevezett lap szerkesztőjét, hogy ő sikeresen gyógyította a méhszurást 30<sub>10</sub> alkohol tartalmu pálinkával, természetesen *belsőleg* alkalmazta. Azt nem írja levelező, hogy mi fajta pálinkát avatott fel méhészt orvosságnak és hogy a mérsékletességi szempontok kellő respektálása mellett milyen adagok teszik meg a kívánt hatást?

— *A méz mint szépitő szer.* A »Neueste Erf. u. Erf.« legutóbbi fűzetében a brilliantinnak többféle készítés módját írja le, melyek közül az egyiknek fő alkatrésze a *méz*. Készítésmódja a következő: 30 gram méz, 15 gr. glicerin, 15 gr. Eau de Cologne, 60 gr. alkohol és 3. 60 gr. faolaj a legfinomabból és 30 gr. valamely tetzesszerinti toilettvizből.

— *A bor-limonad esszencia*, mely különösen pezsgő limonade készítéséhez alkalmas (a »Colonn. Ztg.« közlése nyomán) a következő: Cognace 750 gr., narancs esszencia 150 gr., Vanilia esszencia 2 gr.; Cognace esszencia 20 gr., keserű mandolavíz 20 gr., citromsó 40 gr. (feloldva 120 gr. vízben), lehabozott pergetett méz 7500 gr.

— *Az apis dorsata kaptárban*. Tudvalevő, hogy eddig nem sikerült a világ legnagyobb méhét kasban, vagy kaptárban tenyészteni. Most a Boo et Comp. cég olyan kaptárt készítettett, melyben jól érzik magukat a méh óriások és természetesen mézelnek is, mint a »L. B. Ztg.« írja.

— *A siker titka*. A fővárosi lapok közül a Magyar Ujság mind jobban terjed országszerte és mind kedveltebbé válik. Nem csuda. Sikereinek titka, hogy a míg egyrészt mindig kitűnően szerkesztett, élénk és változatos lapot ad olvasóinak, addig egyuttal a lehető legnagyobb kedvezményekben is részesíti előfizetőit. Mert bár a Magyar Ujság a legolcsóbb fővárosi lap, a mennyiben ára egy hónapra 1 frt, negyedévre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt, előfizetői mégis teljesen ingyen kapnak havonként egy—egy díszes kiállítású regényt, évenként tehát 12 kötetet, úgy, hogy a Magyar Ujság előfizetői tehát egész könyvtára tesznek szert egy év alatt, csupa kitűnő, hírneves íróktól való, érdekesítő regényre. És e kedvezményben azok is részesülnek, a kik csak egy hónapra fizetnek elő a Magyar Ujság kiadóhivatalában (Budapest, IV., vármegye utca 15). A Magyar Ujság előfizetői azonkívül teljesen ingyen kapják meg a lap heti mellékletét, a kerékpár című sportlapot.

### A szerkesztő postaja

— **K. J.** urnak Arad. Ön a miatt panaszodik, hogy kaptáraiban tulságosan sok csapadék képződik s méhei rosszul teelnek, habár kellő gondossággal elzárja a kül levegőtől s kaptárai kívül-belül olajfestékekkel vannak bevonva. Hát ugyan ki tanácsolta Önnek, hogy a kaptárokat olajfestékekkel mázolja be? A baj oka bizonyára ebben rejlik, mert a kaptár deszkafala likacsai be vannak tömve és nincs kellő légesere, a mit még az is akadályoz, hogy a tulságos tömőszörléssel útját zárja s légeserének. Kaptáraitól távolítsa el a festéket Ezt természetesen már csak a jövő évben teheti meg, mert most már késő a családok attelepítése. Az olajfestéket legkönnyebben lemoshatja tömör karbolsavval. Ecsettel mázolja a karbolsavat a kaptár oldalaira, azután vizes ronggyal lemoshatja A likacsokban maradt karbolsav rövid idő alatt elpárolog és a kaptárt használhatja. — **T. L.** urnak Erdőd Csak most kaptuk a reklamátiót, miért nem előbb? Intézkedtünk. — **P. István** urnak Lajosfalva. A kívánt számot elküldtük. — **Cs. I.** urnak Parajd. Az októberi számmal együtt menni fog. —

---

**Tartalom:** Kell-e a méheket itatni télen? *Jánogy Miklós*. — A lépek eltartásáról. *Simony L. Tivadar*. Szemle. — Dió-pálinka. — Urambátyám levelei. — Vidék. *Göbölös Károly*. — Méhészeti előadások *Kovács Antal*. — Vegyesek. — Szerkesztő postája.

---

Szerkesztésért felelős: **Bodor László**.

---